

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Олександр ГОЛОВКО

“ _____ ” _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Російська філософія і формування імперської ідеології

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 03 гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 033 – філософія
(шифр і назва)

освітньо-професійна програма Філософія
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов’язкова
(обов’язкова / за вибором)

факультет філософський

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету

Протокол № 5 від 24 червня 2022 року _

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: проф. В.В.Прокопенко

Програму схвалено на засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора
Й.Б. Шада

Протокол № 12 від 10 червня 2022 року _

Завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії

імені професора Й.Б.Шада

підпис

Олег ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Програму погоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми підпис

Ім'я, прізвище

Олег ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від 15червня 2022 року № 10

Голова науково-методичної комісії філософського факультету підпис

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “_Російська філософія і формування імперської ідеології ” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки Магістр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни полягає в тому, що студент повинен **навчитися**:

- розуміти особливості виникнення і розвитку філософії в Росії; її органічний зв'язок з ідеями російського месіанізму;
- аналізувати новітні концепції історико-філософського процесу в Росії і їх роль в розробці ідеології «російського світу»;
- здійснювати філософсько-теоретичний та ідеологічний аналіз творів російських філософів;
- виробити загальний погляд на російську філософію як важливий чинник генезису російської імперської ідеології

Завдання

У результаті вивчення даного курсу студент має

знати:

- основні твори російських філософів, особливо періоду 19-20 сторіччя, теоретичні особливості головних традицій і шкіл російської філософської думки;
- історіографічні основи вивчення російської філософської думки;
- основні етапи розвитку російської філософської думки та розуміти корелятивність філософії і агресивної імперської ідеології Російської імперії, Радянського Союзу та сучасної Російської федерації;

вміти:

- відрізнити, з одного боку, російську філософію як теоретичну філософію релігійної спрямованості від православної богословської думки, і, з другого боку, від філософії західноєвропейського гатунку;
- мати навички конкретно-історичного погляду на російську філософію і способи її осмислення, особливо – для аналізу сучасної агресивної політики російського імперіалізму;

- вміти розкривати культурно-історичну обумовленість філософських творів російських авторів та розуміти їх значення для розуміння сучасних процесів становлення національних форм філософування і їх ролі в державній політиці.

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин: 144

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
V-й	VI
Семестр	
X-й	XII
Лекції	
32 год.	10
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	6
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
96 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Історичні і загальнокультурні особливості розвитку філософії в Росії. Російське православ'я як світоглядно-релігійне підґрунтя ідеї «третього Риму» і «святої Русі». Використання концепції Третього Риму для обґрунтування експансії з боку Московського царства та Російської імперії.

Тема 2. Російське шелінгіанство і гегельянство в філософських товариствах початку 19 ст. Російська філософія як «тінь» західної філософської думки і травматичні наслідки цієї залежності.

Тема 3. Філософські ідеї П.Я.Чаадаєва і дискусії навколо них (слов'янофіли і західники). Тема «смерті Заходу» як вихідної передумови російського месіанізму.

Тема 4. Філософсько - богословське вчення В.С.Соловйова та його послідовників (Є.М. та С.М.Трубецької, С.Булгаков, П.Флоренський). Соціально-філософський проект Володимира Соловйова і його зв'язок з ідеями «третього Риму» і «святої Русі».

Тема 5. Антизахідні історіософські концепції М.Я. Данилевського і К.Леонтьєва.

Тема 6. Євразійство і його роль в трансформації ідеології «руського міру».

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	л і а н б д	ср			л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Тема 1. Історичні і загальнокультурні особливості розвитку філософії в Росії. Російське православ'я як світоглядно-релігійне підґрунтя ідеї «третього Риму» і	13	4	2			9	10	2				8
		ZOOM • Використовуються презентації та відеоматеріал				обговорення, дебати питання - відповіді						

«святої Русі». Використання концепції Третього Риму для обґрунтування експансії з боку Московського царства та Російської імперії.			и									
Тема 2. Російське шелінгіанство і гегельянство в філософських товариствах початку 19 ст. Російська філософія як «тінь» західної філософської думки і травматичні наслідки цієї залежності.	11	2	ZOOM • Використовуються презентації та відеоматеріали	2		8	12	2				10
Тема 3. Філософські ідеї П.Я.Чаадаєва і дискусії навколо них (слов'янофіли і західники). Тема «смерті Заходу» як вихідної передумови російського месіанізму.	11	6	ZOOM Використовуються презентації та відеоматеріали	2		8	12	2				10
Тема 4. Філософсько-богословське	14	8	ZOOM	2		8	13	2	2			9
						Діалог, групове						

вчення В.С.Соловйова та його послідовників (Є.М. та С.М.Трубецької, С.Булгаков, П.Флоренський). Соціально-філософський проект Володимира Соловйова і його зв'язок з ідеями «третього Риму» і «святої Русі».		Використовуються презентації та відеоматеріали			обговорення						
Тема 5. Тема 5. Антизахідні історіософські концепції М.Я. Данилевського і К.Леонтьєва.	12	6 ZOOM Використовуються презентації та відеоматеріали	4		8 обговорення, дебати питання - відповіді	11	2				9
Тема 6. Євразійство і його роль в трансформації ідеології «руського міру».	11	6 ZOOM Використовуються презентації та відеоматеріали	4		6 короткі усні / письмові відповіді на питання	14	2	2			10

Разом за курсом	96	32	1		48	72	1	6			56
			6				0				

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історіографія російської філософії. Історичні і загальнокультурні особливості. Витоки і агресивна сутність концепції «руського миру»	2
2	Філософські гуртки в Росії першої половини 19 ст. Російське шелінгіанство і гегельянство.	2
3	Філософські ідеї П.Я.Чаадаєва і дискусії навколо них (слов`янофіли і західники). Тема «смерті заходу» і обґрунтування російського імперіалізму.	2
4	В.С.Соловйов як критик західної філософії та його соціальна утопія «вільної теократії».	2
5	Обґрунтування М.Я. Данілевським російського імперського світогляду в творі «Росія і Європа».	4
6	М.Бердяєв про витоки і сенс російського комунізму.	4
7	ВСЬОГО:	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні концепції історико-філософського процесу в Росії.	2
	Специфіка східної патристики і візантійського богослов'я в їх відношенні до православної теології.	2

	Концепція „Святої Русі” і „Третього Риму” Філофея як підґрунтя „Російської Ідеї”.	2
	Взаємозв’язок поетичної та філософської творчості в товариствах початку 19 сторіччя.	2
	Діяльність М.Станкевича.	2
	Філософські погляди М.Чернишевського і М.Пісарєва.	4
	Соціально – філософська теорія М.Бакуніна і П.Кропоткіна.	4
	Теоретики російського символізму (В.Іванов і А.Бєлий).	4
	Російське гегельянство (І.Ільїн, Б.Чічерин, О.Кожевніков).	4
	„Філософія господарства” С.Булгакова.	2
	Доля російської філософії і філософської освіти після 1922 р. Європейський період діяльності центрів російської філософської освіти.	4
	О.Лосєв як філософ імені, ейдолог і історик філософії.	4
	Внесок російських філософів в європейську філософію 20 ст.	4
	Євразійство 20-х років 20 ст. і його подальший розвиток в творчості Л.Гумільова.	4
	Історико – філософські дослідження російських філософів (С.Трубецькой, М.Бєрдяєв, Г.Флоровський).	4
	Разом	48

6. Індивідуальні завдання

1. «Російська ідея» в творах російських філософів і обґрунтування ними імперської ідеології Москви.
2. П.Чаадаєв про сутність і призначення філософії. Вчення Чаадаєва про пізнання.

3. Історіософія П.Чаадаєва. „Російське питання”.
4. Філософські дискусії між слов’янофілами і західниками.
5. Історіософія О.Хомякова.
6. В.Соловйов як критик західного раціоналізму.
7. Вчення В.Соловйова про боголюдство.
8. Метафізика всеєдності В.Соловйова.
9. Філософія історії В.Соловйова. Соловйов про церкву і теократію.
10. Софіологія В.Соловйова.
11. Етичне вчення В.Соловйова.
12. Основні філософські ідеї в творчості Ф.Достоевського.
13. Достоевський як співавтор ідей «почвенництва».
14. Л.Толстой як мораліст.
15. Імперська версія філософії історії в творі М.Данілевського „Росія і Європа”.
16. Філософсько – релігійне вчення П.Флоренського.
17. Філософсько-ідеологічна конструкція І.Ільїна, її відношення з фашизмом та націонал-соціалізмом.

7. Методи навчання

Під час навчання використовуються наступні методи:

пояснювально-ілюстративний: викладач організовує сприймання та усвідомлення інформації, а студенти її сприймають, осмислюють і запам’ятовують;

репродуктивний: викладач дає завдання, а студенти вчаться застосовувати знання за зразком;

проблемного виконання: викладач формулює проблему і сам її вирішує, а студенти уважно стежать за ходом його творчого пошуку;

частково-пошуковий (евристичний): викладач формулює проблему, а студенти поетапно вирішують її під його керівництвом (при цьому поєднується репродуктивна й творча діяльність).

8. Методи контролю

Методами контролю при вивченні курсу «Історія російської філософії формування імперської ідеології» є поточне письмове опитування після вивчення розділу. Підсумковий контроль проводиться в формі заліку. **В режимі ОНЛАЙН контроль здійснюється за допомогою інтерактивного тестування, на відеоконференціях та підготовкою презентацій і відеоконтенту, виконанням інтерактивних вправ.**

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю в формі заліку без виконання залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Сума
Розділ 1		Розділ 2					
T1	T2	T3	T4	T5			100

T1, T2 ... – теми розділів.

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2						
T1	T2	T3	T4					100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література:

Максим ГОРЮНОВ. Російська філософія, Її Імперська Величність і ліки від душевних ран: ким є російські філософи й чого вони хочуть? // Україна модерна, №26. 2019.

Tim McDaniel. The Agony of the Russian Idea. Princeton University Press, Princeton, 1996.

Cherniavsky, Michael. Tsar and People: Studies in Russian Myth. New Haven: Yale University Press, 1961.

Leatherbarrow, W. J., and D. C. Offord, eds. A Documentary History of Russian Thought. Ann Arbor: Ardis, 1987

Н.А.Бердяев. Русская идея. М., 1990.

Н.А.Бердяев о русской философии. Свердловск, 1991.

В.В.Зеньковский. История русской философии. В 2-х т. СПб.1991.

О России и русской философской культуре. Н.Бердяев, Б.Вышеславцев и др. – М., 1990.

Г.В.Флоровский. Пути русского богословия. К., 1991.

Г.Г.Шпет. Очерк развития русской философии. //Г.Г.Шпет. Соч. – М., 1989.

Допоміжна

- Бахтин М. М. К философии поступка // Философия и социология науки и техники. Ежегодник. 1984-1985. М., 1986.
- Бахтин М. М. Проблемы поэтики Достоевского. М., 1979.
- Бахтин М. М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. М., 1990.
- Бергсон А. Опыт о непосредственных данных сознания // Бергсон А. Собр. соч. в 4 т. Т 1. М., 1992. С. 50-159.
- Бергсон А. Материя и память // Там же. С. 160-316.
- Бердяев Н. А. Философия свобода. Смысл творчества. М., 1989.
- Бердяев Н. А. Философия свободного духа. М., 1994.
- Бердяев Н. А. Философия творчества, культуры и искусства. В 2 т. М., 1994.
- Бердяев Н. А. Царство Духа и царство Кесаря. М., 1995.
- Бердяев Н. А. Русская идея. Основные проблемы русской мысли XIX века и начала XX века // О России и русской философской культуре: Философы русского послеоктябрьского зарубежья. М., 1990. С. 43-271.
- Бердяев Н. А. О назначении человека. М., 1993.
- Бердяев Н. А. Алексей Степанович Хомяков. М., 1912.
- Булгаков С. Н. Соч. в 2 т. М., 1993.
- Булгаков С. Н. Свет невечерний. М., 1994.
- Булгаков С. Н. Философия имени. СПб., 1998.
- Введенский А. И. Опыт построения теории материи на принципах критической философии. СПб., 1888.
- Введенский А. И. Статьи по философии. СПб., 1996.
- Властитель дум. Ф. М. Достоевский в русской критике конца XIX - начала XX века. СПб., 1997.
- Вышеславцев Б. П. Сердце в христианской и индийской мистике // Вопросы философии. 1990. № 4. С. 62-87.
- Вышеславцев Б. П. Этика преображенного эроса. М., 1994.
- Герцен А. И. Дилетантизм в науке; Письма об изучении природы // Герцен А. И. Собр. соч. в 9 т. М., 1955-1958. Т. 2. С. 7-330.
- Герцен А. И. С того берега // Там же. Т. 3. С. 233-278.
- Данилевский Н. Я. Россия и Европа. М., 1991.
- Достоевский Ф. М. Поли. собр. соч. в 30 т. Л.: Наука, 1971-1990.
- Иванов Вяч. И. Родное и вселенское. М., 1994.
- Избр. произведения русских мыслителей второй половины XVIII в. В 2 т. М., 1952.
- Ильин Н. А. Аксиомы религиозного опыта. М., 1993.
- Ильин И. А. Собр. соч. в 10 т. М, 1993-1998.
- Ильин И. А. Философия Гегеля как учение о конкретности Бога и человека. СПб., 1993.

- Йонас Г. Гностицизм (Гностическая религия). СПб., 1998.
- Камю А. Бунтующий человек. М., 1990.
- Карсавин Л. П. Религиозно-философские сочинения. Т. 1. М., 1992.
- Карсавин Л. П. Философия истории. СПб., 1993.
- Карсавин Л. П. Малые сочинения. СПб., 1994.
- Карсавин Л. П. О началах. СПб., 1994.
- Киреевский И. В. Критика и эстетика. М., 1979.
- Козлов А. А. Генезис теории пространства и времени у Канта. Киев, 1884.
- [Козлов А. А.] Свое слово. I-V. СПб., 1888-1898.
- Лопатин Л. М. Аксиомы философии. М., 1996.
- Леонтьев К. Н. Восток, Россия и Славянство. М., 1996.
- Лосев А. Ф. Бытие - имя - космос. М., 1993.
- Лосев А. Ф. Миф - число - сущность. М., 1994.
- Лосский Н. О. Бог и мировое зло. М., 1994.
- Лосский Н. О. Избранное. М., 1991.
- Лосский Н. О. Чувственная, интеллектуальная и мистическая интуиция. М., 1995.
- Мамардашвили М. Как я понимаю философию. М., 1992.
- Мамардашвили М. Лекции о Прусте (психологическая топология пути). М., 1995.
- Мережковский Д. С. Больная Россия. Л., 1991.
- Мережковский Д. С. Л. Толстой и Достоевский. Вечные спутники. М., 1995.
- Мудрое слово Древней Руси (XI-XVII вв.). М., 1989.
- Ницше Ф. Соч. в 2 т. М., 1990.
- Новгородцев П. И. Об общественном идеале. М., 1991.
- Новгородцев П. И. Соч. М., 1995.
- Одоевский В. Ф. Русские ночи. Л., 1975.
- Письма Семена Франка к Людвигу Бинсвангеру // Логос. 1992. № 3.
- Радищев А. Н. Избр. философские и общ.-полит. произведения. М., 1952.
- Радищев А. Н. Путешествие из Петербурга в Москву. М., 1981.
- Розанов В. В. Собр. соч. Во дворе язычников. М., 1999.
- Розанов В. В. Собр. соч. В темных религиозных лучах. М., 1994.
- Розанов В. В. Собр. соч. Легенда о Великом инквизиторе Ф. М. Достоевского. Литературные очерки. О писателях и писательстве. М., 1996.
- Розанов В. В. О понимании. СПб., 1994.
- Русская философия второй половины XVIII в. Хрестоматия. Свердловск, 1990.
- Сковорода Г. Соч. в 2 т. М., 1973.
- Соловьев В. С. Соч. в 2 т. М., 1988.
- Соловьев В. С. Соч. в 2 т. М., 1989.

- Струве П. Б. *Patriotica: Политика, культура, религия, социализм.* М., 1997.
- Толстой Л. Н. Избр. философские произведения. М., 1992.
- Трубецкой Е. Н. *Миросозерцание В. С. Соловьева.* В 2 т. М., 1995.
- Трубецкой Е. Н. *Смысл жизни.* М., 1994.
- Трубецкой С. Н. Соч. М., 1994.
- Флоренский П. А. Соч. в 4 т. М., 1994-1999.
- Федоров Н. Ф. Собр. соч. в 4 т. М., 1995-1999. Т. 1.
- Федотов Г. П. *Судьба и грехи России.* В 2 т. СПб., 1991.
- Франк С. Л. *Духовные основа общества.* М., 1992.
- Франк С. Л. *Предмет знания. Душа человека.* СПб., 1995.
- Франк С. Л. *Русское мировоззрение.* СПб., 1996.
- Франк С. Л. *Реальность и человек.* СПб., 1997.
- Франк С. Л. Соч. М., 1990.
- Франк С. Л. *Учение Спинозы об атрибутах // Вопросы философии и психологии.* 1912. Кн. 114 (4).
- Франк С. Л. *Философия и жизнь. Этюды и наброски по философии культуры.* СПб., 1910.
- Хомяков А. С. Соч. в 2 т. Т. 2. *Работы по богословию.* М., 1994.
- Хрестоматия по древнерусской литературе. М., 1988.
- Чаадаев П. Я. *Поли. собр. соч. и избр. письма.* В 2 т. М., 1991.
- Чернышевский Н. Г. *Антропологический принцип в философии // Чернышевский Н.Г. Соч. в 2 т. М., 1986-1987. Т. 2. С. 146-229.*
- Чернышевский Н. Г. *Эстетические отношения искусства к действительности // Там же. Т. 1. С. 71-173.*
- Шестов Л. *Киргегард и экзистенциальная философия.* М., 1992.
- Шестов Л. Соч. в 2 т. М., 1993.
- Шестов Л. Соч. в 2 т. Томск, 1996.
- Шестов Л. *Умозрение и апокалипсис. Религиозная философия Вл. Соловьева // Шестов Л. Умозрение и Откровение.* Париж, 1964.
- Шпет Г. Г. Соч. М., 1989.
- Шпет Г. Г. *Философские этюды.* М., 1994.
- Шпет Г. Г. *Явление и смысл.* М., 1993.
- Аскольдов С. А. *Алексей Александрович Козлов.* СПб., 1997.
- Аржанухин С. В. *Философские взгляды русского масонства: По материалам журнала Магазин свободнокаменщический.* Екатеринбург, 1995.
- Аржанухин С. В., Емельянов Б. В., Холстинин Р. Н. *Очерки русской философии XVIII-XX вв.* Екатеринбург, 1994.
- Асмус В. Ф. *Владимир Соловьев.* М., 1994.
- Н. А. Бердяев: *pro et contra.* СПб., 1994.
- Благова Т. И. *Родоначальники славянофильства. Алексей Хомяков и Иван Киреевский.* М., 1995.

- Бонецкая Н. К. Борьба за логос в России в XX века // Вопросы философии. 1998. № 7. С. 148-161.
- Бонецкая Н. К. Русский Фауст и русский Вагнер // Вопросы философии. 1999. № 4. С. 120-138.
- Введенский А.Я., Лосев А. Ф., Радлов Э. Л., Шпет Г. Г. Очерки истории русской философии. Свердловск, 1991.
- Гайденок П. П. Испушение диалектикой: пантеистические и гностические мотивы у Гегеля и Вл. Соловьева // Вопросы философии. 1998 № 4. С. 75-84.
- Гайденок П. П. Метафизика конкретного всеединства, или Абсолютный реализм С.Л. Франка // Вопросы философии. 1999. № 5. С. 114-150.
- Гайденок П. П. Человек и человечество в учении В. С. Соловьева // Вопросы философии. 1994 № 4. С. 47-64.
- Галактионов А. А., Никандров П. Ф. Русская философия IX-XIX вв. Л., 1981.
- Гальцева Р. А. Очерки русской утопической мысли XX века. М., 1992.
- Горский В. С. Философские идеи в культуре Киевской Руси XI - начала XII в. Киев, 1988.
- Громов М. Н., Козлов Н. С. Русская философская мысль X-XVII вв. М., 1990.
- Гулыга А. В. Русская идея и ее творцы. М., 1995.
- Евлампиев И. И. Божественное и человеческое в философии Ивана Ильина. СПб., 1998.
- Евлампиев И. И. Кириллов и Христос. Самоубийцы Достоевского и проблема бессмертия // Вопросы философии. 1998. № 3. 18-34.
- Евлампиев И. И. История русской метафизики в XIX-XX веках. Русская философия в поисках Абсолюта. В 2 т. СПб., 2000.
- Евлампиев И. И. Художественная философия Андрея Тарковского. СПб., 2001.
- Емельянов Б. В. Очерки русской философии начала XX века. Екатеринбург, 1992.
- Емельянов Б. В., Новиков А. И. Русская философия Серебряного века. Екатеринбург, 1995.
- Замалеев А. Ф. Лекции по истории русской философии. СПб., 1995.
- Замалеев А. Ф. Философская мысль средневековой Руси (XI-XVI вв.). Л., 1987.
- Зеньковский В. В. История русской философии. В 2 т. Л., 1991.
- Зеньковский В. В. Русские мыслители и Европа. М., 1997.
- Зернов Н. М. Три русских пророка: Хомяков, Достоевский, Соловьев. М., 1995.
- Кантор В. К. "...Есть европейская держава". Россия: трудный путь к цивилизации. Исторические очерки. М., 1997.

- Карасев Л. В. О символах Достоевского // Вопросы философии. 1994. № 10. С. 90-106.
- Карасев Л. В. Русская идея (символика и смысл) // Вопросы философии. 1992. № 8. С. 92-104.
- Корякин Ю. Ф. Достоевский и канун XXI века. М., 1989.
- Книга о Владимире Соловьеве [Сб.] / Сост. Б. Аверина, Д. Базанова. М., 1991.
- Козырев А. П. Смысл любви в философии Владимира Соловьева и гностические параллели // Вопросы философии. 1995. № 7. С. 59-74.
- Корольков А. А. Русская духовная философия. СПб., 1998.
- Кувакин В. А. Религиозная философия в России. Начало XX века. М., 1980.
- Кувакин В. А. Философия Вл. Соловьева. М., 1988.
- Кудрявцев Ю. Г. Три круга Достоевского: Событийное. Социальное. Философское. М., 1979.
- Кузнецов В. Н. Французское неогегельянство. М., 1982.
- Лазарев В. В., Абрамов А. И., Авдеева Л. Р. и др. Введение в русскую философию. М., 1995.
- Лаут Р. Философия Достоевского в систематическом изложении. М., 1996.
- Левицкий С. А. Очерки по истории русской философии. М., 1996.
- Лихачев Д. С. Поэтика древнерусской литературы. М., 1979.
- Лосев А. Ф. Владимир Соловьев и его время. М., 1990.
- Лосский Н. О. История русской философии. М., 1991.
- Лотман Ю. М. В школе поэтического слова. Пушкин. Лермонтов. Гоголь. М., 1988.
- Мояульский К. В. Гоголь. Соловьев. Достоевский. М., 1995.
- Некрасова Е. Н. Семен Франк // Вече. Альманах русской философии и культуры. Вып. 2. СПб., 1995. С. 91-179.
- Новиков А. И. История русской философии. СПб., 1998.
- О Достоевском. Творчество Достоевского в русской мысли 1881-1931 гг. М., 1990.
- Плотников Н. С. С. Л. Франк о М. Хайдеггере // Вопросы философии. 1995. № 9. С. 169-180.
- Россия и Германия: опыт философского диалога (сб. статей). М., 1993.
- Соловьев С. М. Владимир Соловьев. Жизнь и творческая эволюция. М., 1997.
- Тихомиров Б. Н. О "христологии" Достоевского // Достоевский. Материалы и исследования. Вып. 11. СПб., 1994. С. 102-121.
- П. А. Флоренский: pro et contra. СПб., 1990.
- Фридрих Ницше и философия в России. СПб., 1999.
- Флоровский Г. Пути русского богословия. Вильнюс, 1991.
- Хоружий С. С. После перерыва. Пути русской философии. СПб., 1994.

- Хоружий С. С. Трансформация славянофильской идеи в XX веке // Вопросы философии. 1994. № И. С. 54-74.
- Хоружий С. С. Путем зерна: русская религиозная философия сегодня // Вопросы философии. 1999. № 9. С. 139-147.
- Шапошников Л. Е. Русская религиозная философия XIX-XX веков. Н. Новгород, 1992.
- Шапошников Л. Е. Философские портреты (из истории отечественной мысли). Н. Новгород, 1993.
- Шестаков В. П. Эсхатология и утопия (Очерки русской философии и культуры). М., 1995.
- Штейнберг А. З. Достоевский как философ // Вопросы философии. 1994. № 9. С. 184-199.
- Щипанов И. Я. Философия русского Просвещения. М., 1971.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Тарас Лютий про російську філософію: <https://hromadske.radio/podcasts/viyna-informatsiynyy-marafon/brekhnia-nenavyst-i-zhorstokist-tse-ta-enerhetyka-iaka-zhyvyt-liudey-v-rosiys-kiy-kul-turi-filosof-taras-liuty>

Володимир Прокопенко. Що таке ідеологія «руського миру» - як її розуміти та протистояти. <https://www.youtube.com/watch?v=4Oj2Vc7E3Eo&t=4441s>